

Sygn. akt III CSK 317/18

POSTANOWIENIE

Dnia 9 maja 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z powództwa S. P., K. O., J. O. i E. W.
przeciwko Skarbowi Państwa - (...) Komendantowi Wojewódzkiemu Policji
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 9 maja 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powodów K. O., J. O. i E. W. oraz skargi kasacyjnej
strony pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 27 marca 2018 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1) odmawia przyjęcia skarg kasacyjnych do rozpoznania,**
- 2) oddala wnioski skarżących o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 27 marca 2018 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelacje powodów K. O., J. O. i E. W. oraz strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 15 marca 2017 r. wydanego w sprawie z powództwa S. P., K. O., J. O. i E. W. przeciwko Skarbowi Państwa - (...) Komendantowi Wojewódzkiemu Policji o zapłatę zadośćuczynienia, którym uwzględniono powództwo S. P. co do kwoty 230 000 zł z odsetkami od dnia 10 lutego 2015 r. i oddalono powództwo pozostałych powodów. Skargi kasacyjne od wyroku Sądu drugiej instancji złożyli: strona pozwana w części oddalającej apelację Skarbu Państwa (...) - Komendanta

Wojewódzkiego Policji, a powodowie K. O., J. O. i E. W. w części oddalającej ich apelację.

Sąd Najwyższy zważył:

Ustawodawca, wprowadzając skargę kasacyjną jako nadzwyczajny środek prawny służący od prawomocnych orzeczeń, podkreślił, że jej celem jest ochrona interesu publicznego polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. Ocena podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania następuje w ramach tzw. przedsądu. Sąd Najwyższy bada, czy wskazano i należyście umotywowano przyczyny powołane w art. 398⁹ § 1 k.p.c., i przyjmuje skargę do rozpoznania, jeżeli jest spełniona przynajmniej jedna z nich. Kognicja Sądu Najwyższego na tym etapie postępowania jest ograniczona i nie obejmuje oceny zasadności podstaw skargi kasacyjnej, zastrzeżonej dla Sądu orzekającego w innym składzie. Art. 398⁴ § 2 k.p.c. zawiera wymaganie przytoczenia i odrębnego uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Przedstawione skargi kasacyjne opierają wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania na przyczynie wskazanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., tj. oczywistej zasadności skargi. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, dla skutecznego wykazania oczywistej zasadności skargi kasacyjnej konieczne jest przedstawienie przez skarżącego wyводу potwierdzającego kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, mającą charakter oczywisty, widoczny *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2016 r., IV CSK 729/14 oraz z dnia 15 lipca 2015 r., IV CSK 17/15 - nie publ.). Skarżący powinien nie tylko przywołać konkretne przepisy prawa, którym - jego zdaniem - Sąd drugiej instancji uchybił, ale także przytoczyć odpowiednią juretryczną argumentację odnoszącą się do oczywistości ich naruszenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2013 r., I UK 214/13, nie publ.).

Powodowie podnieśli, że oczywista zasadność skargi wynika z naruszenia art. 442² § 2 k.c., art. 231 i art. 160 § 2 k.k., polegającego na oddaleniu roszczenia

wobec niemożności ustalenia, który z pracowników służb policyjnych zawinił niewłaściwie reagując na zawiadomienia o groźbach karalnych formułowanych w stosunku do E. O. Tymczasem podstawą oddalenia powództwa było podzielenie, podniesionego przez stronę pozwaną zarzutu przedawnienia roszczeń opartego na art. 442² § 1 i 3 k.c. przy braku argumentów mających uzasadniać przyjęcie, że stanowi on nadużycie prawa podmiotowego. Taką konstrukcję przyjął Sąd jedynie w odniesieniu do S. P., tj. syna ofiary małoletniego w chwili zabójstwa. Sąd rozważał wprawdzie dodatkowo, czy nie miałby zastosowania termin przedawnienia roszczeń, właściwy dla szkody wynikłej ze zbrodni lub występku (art. 442² § 2 k.c.), ale wskazał, że prawomocnym wyrokiem z dnia 4 kwietnia 2011 r. uniewinniono od zarzutów związanych z wydaniem pozwolenia na broń funkcjonariuszy L. S. co do popełnienia przestępstwa z art. 231 § 3 k.k., a J. P. co do popełnienia przestępstwa z art. 231 § 1 k.k. Postanowieniem z dnia 30 czerwca 2009 r. umorzono śledztwo w sprawie niedopełnienia obowiązków służbowych przez funkcjonariuszy Komisariatu Policji V w K. Sąd podkreślił, że powodowie wykazali bierność w zakresie inicjatywy dowodowej mającej wykazać twierdzenia o zaniedbaniach funkcjonariuszy, które przesłankowo mogłyby być zakwalifikowane w postępowaniu cywilnym jako przestępstwo, a wobec reprezentowania ich przez profesjonalnego pełnomocnika podjęcie przez Sąd działań z urzędu było niemożliwe. Skarżący pomijają te przyczyny, skupiając się na zagadnieniu winy anonimowej, i kwestionują podstawę faktyczną rozstrzygnięcia. W tym zakresie polemizują z rozstrzygnięciem, opartym na odmiennej ocenie materiału dowodowego. Tymczasem podstawą skargi nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.), a Sąd Najwyższy związany jest ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Jednocześnie powodowie wskazują na przyczynę oznaczoną jako istotne zagadnienie prawne, przedstawiając je w formie pytania o treści: *Czy w sytuacji gdy gwarantem jest Skarb Państwa i nie jest możliwe ustalenie, który funkcjonariusz odpowiada za zrealizowanie znamion czynu zabronionego, możliwe jest na gruncie art. 160 k.k. przyjęcie przestępstwa w oparciu o winę anonimową?* Tak postawiony problem, odwołujący się do prawnego pojęcia gwarancji o całkowicie odmiennym znaczeniu, jest niezrozumiały. Skarżący poza stwierdzeniem, że brak jednoznacznego

stanowiska Sądu Najwyższego co do tej kwestii oraz odniesień orzecznictwa i doktryny do odpowiedzialności szpitali, nie przedstawili żadnego uzasadnienia mającego potwierdzić choćby istnienie, niezależnie od istotności, zagadnienia prawnego stanowiącego przyczynę kasacyjną.

Odnosząc się do skargi kasacyjnej Skarbu Państwa - (...) Komendanta Wojewódzkiemu Policji w pierwszym rzędzie podkreślić należy sprzeczność pomiędzy zakresem zaskarżenia obejmującym uwzględnienie powództwa S. P. o zapłatę kwoty 230 000 zł z odsetkami od dnia 10 lutego 2015 r. tytułem zadośćuczynienia a przedstawioną przyczyną kasacyjną, obejmującą jedynie zagadnienie daty początkowej płatności odsetek. Oczywista zasadność skargi kasacyjnej ma bowiem wynikać z naruszenia art. 481 § 1 i 2 w zw. z art. 455, art. 363 § 2 k.c. i art. 316 § 1 k.p.c. poprzez przyjęcie, że odsetki za opóźnienie od zasądzonej kwoty należą się powodowi od dnia następującego po dniu doręczenia pozwu do dnia zapłaty. Oznacza to, że pozwany zaniechał, a tym samym nie wykazał przyczyny mającej uzasadniać przyjęcie do rozpoznania skargi w zakresie odnoszącym się do należności głównej. Zagadnienia dotyczące daty początkowej płatności odsetek od należności zasądzonych na podstawie przepisów o czynach niedozwolonych także nie spełniają kryterium oczywistości. Stanowisko judykatury w tym przedmiocie jest bowiem zróżnicowane. W związku ze stabilizacją sytuacji rynkowej, skutkującej obniżeniem odsetek, przyjmuje się, że częściowo straciło aktualność dotychczasowe orzecznictwo. Dominuje obecnie pogląd, że rozstrzygnięcie w tym przedmiocie powinno uwzględniać indywidualne okoliczności danej sprawy, w tym postawę pozwanego i czas trwania postępowania (por. niepublikowane wyroki Sądu Najwyższego z dnia 18 lutego 2011 r., I CSK 243/10, z dnia 8 marca 2013 r., III CSK 192/12, z dnia 7 marca 2014 r., IV CSK 375/13, z dnia 18 stycznia 2018 r., V CSK 142/17).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skarg kasacyjnych do rozpoznania. Uwzględniając okoliczności sprawy, charakter dochodzonego roszczenia oraz wynik postępowania w przedmiocie wniosków o przyjęcie skarg kasacyjnych do rozpoznania Sąd Najwyższy oddalił wnioski o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego, zgłoszone w odpowiedziach na skargi kasacyjne.

jw